

והאלים

פרשת קרח
תשפ"ה

יושב

לע"נ יעקב זאב בן צבי

העלון נכתב על ידי: מנחם ריביץ

כחוט השערה

יום אחד עזב המלמד, ובמקומו הגיע מלמד אחר, הוא קיבל הנחיה מראש שאברהם יצחק יוצא מהכיתה לפני שמתחילים ללמוד גמרא. הוא נהג בהתאם להנחיות, אך שם לב שהילד עומד ליד חלון הכיתה ומקשיב לשיעור. החליט המלמד לקחת עליו את חסותו, הוא ביקש את הסכמת אביו - ר' שמאי והחל ללמדו. אותו הילד צמח להיות הרב אברהם יצחק גליק זצוק"ל בעל הבאר יצחק. הרב ירוחם ליבוביץ זצוק"ל אומר בפרשתינו שכאשר העולם לומדים ומביטים על קרח, הם רואים בו איש שפשוט יצא מדעתו, הם חושבים שהפרשה הזאת מראה שטות וגסות שנפלה על אדם שלא עבר הרבה זמן מאז שעמד ליד הר סיני וקיבל את התורה, ופתאום הפך לגס רוח ורודף כבוד.

אבל המחשבה הזאת בטעות יסודה, והטעות הזאת נובעת בעיקר מאיך שאנחנו תופסים את המושג של הקנאה. מספיק להגיד את המילה קנאה, או להגיד על בן אדם שהוא מקנא, כדי שיעלו לנו רגשות שליליים. ברגע שרואים את קרח מקנא בגדלותם של משה ואהרן, מיד צפים אותם רגשות שליליים כלפיו.

אז בואו נחזור קצת אחורה, בחנוכת המשכן אמרו חז"ל שכאשר ראה אהרן את חנוכת הנשיאים, חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו. אהרן קינא בנשיאים שהם זוכים לחנוך את המשכן והוא לא, לכל השבטים יש נציג בחנוכת הבית ולשבט שלו אין. האם זה נתפס אז כדבר שלילי? ההיפך, אמר לו הקב"ה: "חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות",

ר' שמאי היה סוחר יהודי בהונגריה, למרות שהצליח בעסקיו והיה מקרואי העדה בעירתו, צער גדול ליווה את ר' שמאי, שכן שכלו הוא ואשתו את בניהם בעודם תינוקות רכים ולא זכו לילד שיאריך ימים. לכן כאשר נולד בנם אברהם יצחק, קיבלו על עצמם ההורים להתענות בימי שני וחמישי כדי שיזכה בנם לחיים ארוכים.

ב"ה קבלתם נשאה פרי ור' שמאי דאג לשלוח את בנו לטובי המלמדים כדי שיצמח להיות גדול בתורה. יחד עם אברהם יצחק למדו בניו של אחד מחשובי התלמידי חכמים של העיר, אותו ת"ח רצה לראות את בניו ממשיכים בדרכו - דרך התורה, אך בחלופ הימים ראה כי אברהם יצחק בנו של ר' שמאי עולה ומצליח הרבה יותר מבניו.

רוח הקנאה בערה באותו ת"ח והוא קרא למלמד לשיחה דחופה, בשיחה אמר הת"ח למלמד כי עליו להפסיק ללמד את אברהם יצחק משנה, גמרא והלכות: "תאמר לאביו שהילד קשה הבנה, ולכן מומלץ שלא לגרום לו לתסכול בחוסר ההצלחה, ועל כן עדיף שילמד רק את הבסיס הדרוש ליהודי: חומש ותפילה".

המלמד עשה כדברי הת"ח ואמר לר' שמאי שחבל על ההשקעה ומעתה ילמד את הילד רק חומש ותפילה. ר' שמאי הצטער לשמוע את הגזירה, אך במחשבה כי זאת טובת הילד הסכים להצעת המלמד. במשך שבועות רבים היה המלמד מסיים את התפילה בבוקר, מלמד את הילדים קצת פרשת השבוע ואז שולח את אברהם יצחק שיסתובב בחצר. הילד הקשיב למלמד ובילה את רוב זמנו מחוץ לכיתה.

שאלת השבוע

האדמה פותחת את פיה ובולעת את קרח וכל עדתו. דברים מובנים, חטאו הענשים וקיבלו את ענשם.

אבל למה כל הרכוש ירד יחד עמם לטמיון? הרכוש לא חטא, ויכלו ליהנות ממנו שאר העם שעמדו בצדקותם.

בין הפותרים נכונה יוגרל בעז"ה פרס.

תשובות יש לשלוח למייל 4663MR@GMAIL.COM

השבטים כן זוכים, קרח ועדתו התחילו בצער על הריחוק שלהם מהקב"ה, אך הגיעו לצער על כך שאהרן כן קרוב אליו. הבדל קטן אך תהומי, הבדל דק שמפריד בין גן עדן לגיהנום.

בחיים אנחנו רואים הרבה אנשים מצליחים סביבנו, הן ברוחניות והן בגשמיות. הצלחת השני יכולה לשמש לנו כמנוע לצמיחה אישית שלנו כי אם היה אותו תלמיד חכם שכאב באי הצלחת בניו, משקיע בטיפוח של יכולות הלמידה שלהם, ומשתמש בהצלחתו של הרב אברהם יצחק גליק זצוק"ל כדי לעודד אותם להצליח גם – הייתה זאת קנאה קדושה, אך כאשר בחר לשים לו רגליים בדרכו לגדולה, הפכה היא לקנאה פסולה.

אז כאשר אנחנו רואים את השני מגיע לפסגה, עלינו לחשוב, האם כואב לי על מה שלי חסר בקרבת ה' ואיך אשלים זאת, ובכך הקנאה תביא אותי לשערי גן עדן, או ח"ו אפול לעצת היצר ואותה תחושה בהבדל של חוט השערה תפיל אותי איתה.

הוא קיבל נחמה מהקב"ה, ואולי אפילו בזכות הקנאה הזאת זכה להדלקת המנורה.

אז מה ההבדל ביניהם? למה קרח נענש על הקנאה ואהרן קיבל פרס?

מסביר הרב לייבוביץ, שהקנאה של קורח אינה כפי שהיא נראית לנו במבט שטחי. הכוונה במאמר חז"ל "נתקנא בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל" היא לא שהצטער קרח על משרת הנשיא שהגיע לאליצפן בן עוזיאל, ומזה יצאה מחלוקת על משרה שניה של כבוד ויקר, משרת הכהן הגדול לאהרן. אלא שקרח ראה שככה אהרן קרוב מאוד לה', והוא קינא בקרבה הזאת, כי גם הוא רצה להיות קרוב להקב"ה כמו אהרן – הרצון הזה הוא בודאי דבר טוב מאוד, והוא המעלה שקיימת במידת הקנאה: "קנאת סופרים תרבה חכמה", ולא ברצון הייתה הבעיה.

אלא שסוד הענין הוא כמו שכתוב בילקוט שמעוני: "אין בין גיהנום לגן עדן אלא כחוט השערה", גם בפסגת זו הקדושה, הקדושה של קנאת סופרים תרבה חכמה, בתכלית הרדיפה לקרבת ה', גם שם עוד יש פתח ליצה"ר. הרעיון שעומד מאחורי המעלה של הקנאה הוא הדחף שהיא יוצרת אצל האדם להשתפר, הרצון העז שמניע אותו להתקדם לעבר המטרה. כאשר אדם רואה את חבירו מגיע לגבהים, זה יוצר אצלו את השאיפה להדמות לו ולהתעלות כמוהו.

אך מהקנאה הקדושה שנובעת מהצער על חסרונותיו שלו והרצון שלו להשתפר בעקבות החבר, יכולה להתפתח קנאה על יתרון חברו, לא להצטער על כך שהוא רחוק מהקב"ה, אלא על כך שחברו קרוב אליו. ההבדל בין הקנאה החיובית לשלילית הוא כחוט השערה, הבדל דק – האם אתה רוצה בהצלחתך, או בכשלון השני?

ובחוט השערה הזה נכשלו קרח ועדתו, ולכן אמרו חז"ל שמחלוקתם לא הייתה לשם שמים, כי אם היתה כוונתם של קרח ועדתו לשם שמים – היתה מחלוקתם אהובה ונחמדה לפני המקום ממש כמו מחלוקתם של שמאי והלל. הקנאה של אהרן הייתה במה שהוא לא שותף בחנוכת הבית, אך לרגע הוא לא הצטער על ששאר

מוכן להפוך למקדש חי?

קורס דיגיטלי חדש ילמד אותך איך!

עקב המצב

מפגש ראשון

חינם!

לפרטים והרשמה: 4663MR@GMAIL.COM